

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

кафедра філософії та соціально-політичних наук

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

«ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ»

Краматорськ-Тернопіль, 2023

«Філософії та методології науки»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Філософія як теоретично обґрунтована система світоглядних знань.
2. Світогляд та його роль у житті людини і суспільства.
3. Специфіка філософського знання.
4. Основні компоненти філософського знання: онтологія, гносеологія, аксіологія, методологія.
5. Філософія і наука. Метод і методологія в науці.
6. Розвиток поняття наукової методології в другій половині ХХ – початку ХХІ ст.
7. Форми наукового знання.
8. Рівні сучасної наукової методології.
9. Специфіка сучасних загальнонаукових засобів пізнання.
10. Методологічна функція філософії в науці та її соціальна роль.
11. Специфіка наукового пізнання.
12. Наука як особлива форма суспільної свідомості.
13. Техніка та технічне знання.
14. Роль науки у розвитку продуктивних сил суспільства.
15. Наука в системі духовної культури людства, її соціальні функції.
16. Наука й освіта.
17. Сцієнтизм та антисцієнтизм.
18. Позитивізм і формування філософії науки.
19. Філософія науки і загальне наукознавство сучасності.
20. Філософія техніки як особлива галузь знання у ХХ-ХХІ ст.
21. Емпіричний та теоретичний рівні наукового дослідження.
22. Основні методи емпіричного пізнання.
23. Експеримент у науці, його особливості та види.
24. Вимірювання та його роль у науці.
25. Загально-філософські методи пізнання в науці.

26. Метод ідеалізації та утворення теоретичного світу науки.
27. Історичний та логічний методи в науці.
28. Моделювання в науці та його види.
29. Сходження від абстрактного до конкретного, значення цього методу у сучасній науці.
30. Наукова теорія, її види та методологічне значення.
31. Тенденція вузької спеціалізації сучасної науки. Теорія та метатеорія.
32. Диференціація та інтеграція як об'єктивні діалектичні Протилежності у розвитку науки, їх прояви та роль у різні епохи.
33. Зміни в характері синтезу наукового знання в ХХІ ст. Розвиток міждисциплінарних теоретичних інтеграторів.
34. Специфіка науково-інтегративних процесів сучасності.
35. Зростання інтегративної ролі філософського знання.
36. Розвиток загальнонаукового рівня методології.
37. Особливе значення системного підходу в сучасному науковому дослідженні.
38. Роль загальнонаукових форм і засобів пізнання в оптимізації соціальної практики.
39. Сутність науково-технічної революції, її унікальність в історії людства та часова періодизація.
40. Основні напрями НТР та особливість її технологічного етапу.
41. Комп'ютерна революція та інформатизація суспільства.
42. Соціокультурне значення персонального комп'ютера.
43. Інформаційна культура особи і суспільства. Проблема інформаційної культури вченого.
44. Соціальні наслідки науково-технічної революції. 45. Науково-технічна революція і природа людини.
46. Тенденції розвитку науки на рубежі ХХ-ХХІ ст.
47. Формування загального наукознавства як результат

самопізнання науки.

48. Глобальні проблеми сучасності, їх суть, зміст та класифікація.
49. Метафізичні процеси та їх комп'ютерне моделювання як специфічна галузь наукових досліджень.
50. Становлення концепції сталого розвитку.
51. Вчення В.І. Вернадського про ноосферу як фундамент ноосферної стратегії сталого розвитку. Роль науки у цьому контексті.
52. Ідея екологічної концепції Землі як поглиблення концепції сталого розвитку.
53. Роль сучасної науки у формуванні і поглибленні концепцій сталого розвитку та екологічної конституції Землі.
54. Наукова ідея, концепція та теорія як форми розвитку знання в науці. Методологічне значення законів науки.
55. Глобальна екологічна криза та об'єктивний зміст екологічного імперативу сучасності.
56. Розвиток екологічного знання в XX-XXI ст. Традиційна та соціальна екологія.
57. Системний підхід і методологічний принцип в науці. Функції системності.
58. Соціальна роль екологізації науки й освіти.
59. Зародження екологічної етики, її відмінність від класичної моделі цієї галузі філософського знання.
60. Формування екологічної філософії та її методологічні особливості. Роль екологічної філософії в організмі сучасної науки.
61. Зв'язки екологічної філософії з соціальною екологією, екологічною економікою та іншими сучасними науковими дисциплінами.
62. Значення інтегративних процесів сучасної науки для формування екологічної філософії.
63. Співвідношення об'єкта і предмета наукової дисципліни як філософсько-методологічна проблема сучасної науки.

64. Роль проблемного синтезу знань у сучасній науці. Мораль та етичні норми діяльності в науці. Причини формування етики науки.

65. Ставлення вченого до пошуку істини і природа наукових помилок. Плагіат, компіляція та шахрайство в науці.

66. Особисті інтереси науковця, корпоративні та суспільні інтереси. Соціальна відповідальність вченого. Учитель і учень в науці. Наукова школа та її роль у розвитку науки.

67. Синергетика як нове світорозуміння.

68. Інформаційне суспільство: філософський аналіз.

69. Міфологізація і деміфологізація економіки в сучасному суспільстві.

70. Технології управління генетичним і соціокультурним кодом як інструмент нових соціальних і політичних стратегій управління.

71. Основні філософсько-методологічні підходи до визначення науки.

72. Аристотель «Метафізика».

73. Грос Дж. «Прийдешні революції у фундаментальній фізиці».

74. Пригожин І., Стенгерс І. «Порядок з хаосу».

75. Моїсеєв Н.Н. «Шляхи до творення».

76. Енгельс Ф. «Діалектика природи».

77. Степін В.С. «Філософські науки».

78. Печеї А. «Людські якості».

79. Белл Дж. «Прийдешнє постіндустріальне суспільство. Досвід соціального прогнозування».

80. Берталанфі Л. Фон «Загальна теорія систем - огляд проблем і результатів».

81. Горохов В.Г. «Основи філософії техніки і технічних наук».

82. Ленк Х. «Про відповідальність в технічному прогресі».

83. Концепція наукового знання К. Поппера у роботі «Логіка наукового дослідження».

84. Кун Т. «Структура наукових революцій».

85. Фукуяма Ф. «Кінець історії та остання людина».
86. Тойнбі А. «Перспективи західної цивілізації».
87. Гантінгтон С. «Зіткнення цивілізацій».
88. Маркс К. До критики політичної економії. Маркс К. «Убогість філософії».
89. Белл Дж. «Прийдешнє постіндустріальне суспільство. Досвід соціального прогнозування».
90. Кант І. «Критика чистого розуму», «Критика практичного розуму».